

Конкурс
„Беларусы Латвіі. Мінулае і сучаснае. ”

Намінацыя
„Беларусы Латвіі. Цікавыя асобы.”

Літаратурнае эсэ
„Жыццё не дзеля кавалка хлеба”

Ганна Руканец
Вучаніца 6 класа
Рыжская беларуская асноўная школа
імя Янкі Купалы
тэл. 67247545,
jkbkps@riga.lv

Педагог: Ганна Іванэ
тэл. 26044365,
jkbkps@riga.lv

Рыга 2014

Ля школы суцішыцца крок:
Настаўніца, любая, дзякуй
За той, для нас першы урок.
Н. Гальпяровіч

Стаіць кастрычнік. Пара самай яскравай размалёўкі лісця, пара масавага лістападу, пара працяглых дажджоў і адлёту птушак, пара роздуму і сцішанага паэтычнага настрою. Як птушка спрабуе крыло перад дарогай у вырай, так і я вырашыла даверыць аркушу паперы свае ўражанні і пачуцці пра вельмі дарагога ў маім жыцці чалавека – маю любімую настаўніцу Марыю Баляславаўну Халяўскую. У сувязі з гэтым узгадваюцца цудоўныя радкі аднаго з беларускіх паэтаў:

Чалавек пакідае рознае:
Вершы, рэчы, сваіх дзяцей.
Кнігі, запісы, песні слёзныя,
А настаўнік – проста людзей.

А хіба гэта мала “проста людзей”? Сапраўды, калі мы перагортваем старонкі мінулага або сочым за падзеямі дня сённяшняга, ці так часта сутыкаемся з думкай аб тым, што за вялікімі ўчынкамі людзей, за іх дасягненнямі і талентамі ў першую чаргу стаялі настаўнікі. Тыя самыя настаўнікі, у якіх больш трывожна і больш напружана, чым у іншых б'ецца сэрца, тыя самыя, якім наканавана штодзённае хваляванне, а не спакой. Сапраўдны настаўнік – шчыры, сумленны, праўдзiвы ў сваіх перакананнях і выказваннях, у яго добрае і вельмі чулае сэрца. Менавіта настаўнік імкнецца развіць у вучняў этычную культуру, абудзіць моўны слых і эстэтычны густ. Менавіта такой мне бачыцца мая любая настаўніца Марыя Баляславаўна.

Марыя Баляславаўна Халяўская нарадзілася ў 1962 годзе ў Беларусі, на Шчучыншчыне. Дзяўчынка выхоўвалася ў працавітай і вельмі дружнай сям'і. Адносіны паміж сямейнікамі, любоў да маленькай радзімы і роднай прыроды ўжо тады, у маленстве, выдзялялі Марыю сярод аднагодкаў. Вясёлая, добразычлівая, ветлівая, прыгожая знешне, яна заўсёды карысталася аўтарытэтам сярод сяброў і павагай сярод дарослых.

У 1979 годзе скончыла Навадворскую сярэдняю школу. Марыі лёгка даліся ўсе прадметы, але асаблівым яе клопатам стала матэматыка. У 1980 яна паступае ў Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт на матэматычны факультэт. Студэнцкія гады працяглі хутка, і ўжо з 1982 года Марыя Баляславаўна пачнае працаваць у школе, спачатку піянерважатай, а ўжо пазней – настаўніцай матэматыкі: і ўжо тады Марыя Баляславаўна аддавала ўсё сваю цеплыню, спагаду, веды сваім вучням.

Жыццёвы лёс не быў да яе вельмі лігасцівы. Рана страціўшы бацькоў, Марыя клапацілася пра сваю малодшую сястрычку і брата, хоць і старэйшага. І сёння, калі мінула ўжо шмат гадоў, я добра ведаю, якія цёплыя і светлыя пачуцці мае мая настаўніца да сваіх беларускіх сваякоў. Самыя смачныя рыжскія цукеркі, модныя строі – ім, дарагім і любімым, тым, хто застаўся ў бацькоўскай хаце.

З 1986 года Марыя Баляславаўна жыве ў Рызе. У яе цудоўная сям'я: муж і двое дзяцей, сын і дачушка. Здаецца, што менавіта клапацілівыя і вельмі сардэчныя адносіны ў іх сям'і ўплываюць на характар Марыі Баляславаўны, заўсёды вытрыманы, разважлівы, памяркоўны.

У Рыжскай беларускай асноўнай школе імя Янкі Купалы яна працуе ўжо 15 год, выкладае матэматыку, з'яўляецца класным кіраўніком, а разам з тым шмат увагі надае выхаванню любові і павагі да роднай мовы, культуры. Але ўсё ж галоўным яе імкненнем з'яўляецца жаданне раскрыць характэр і непаўторнасць матэматыкі. Сапраўды, яна выкладае свой прадмет з такім прафесіяналізмам і любоўю, што для многіх у нашай школе матэматыка найлюбімейшы, найцікавейшы прадмет. І зараз мне згадваюцца паэтычныя радкі Ганны Вязіцкай, якія яна, здаецца, адрасуе менавітай ёй, маёй любімай настаўніцы:

Не парушыўшы школьнае нормы –
Са званком у прызначаны час
Увайшла і мелодыяй формул
Перапоўніла сцішаны клас.
Мы яе заварожана слухалі
І таропка пісалі радкі,
І ўважна сачылі за рухамі
Рафаэлеўскай лёгкай рукі.

Хочацца зазначыць, што Марыя Баляславаўна не толькі выдатны матэматык, але вялікі аматар літаратуры, тэатра, кіно. Адным з найлепшых беларускіх пісьменнікаў лічыць Васіля Быкава, проза якога захапляе, моцна кранае, пабуджае яе на разважанні. Сустрэчу з “Альпійскай баладай” Быкава, яшчэ ў школьныя годы, настаўніца ўзгадвае як вельмі хвалюючую і памятную. Вабяць яе сваім харствам і вытанчанасцю непаўторных санэты Адама Міцкевіча. Распавядаючы мне пра сваю цікавасць да беларускай літаратуры Марыя Баляславаўна з удзячнасцю ўспамінае сваю школьную настаўніцу роднай мовы Зузанну Антонаўну Грабоўскую. Лічыць, што тыя памятныя ўрокі былі ўрокамі жыцця, працы, урокамі захаплення майстэрствам, урокамі дабрыні, урокамі творчага ўзлёту.

Як імкліва бяжыць час! У дзяцінстве і юнацтве гэтага асабліва не заўважаеш. А вось у сталыя годы... У сувязі з гэтым Марыя Баляславаўна вучыць нас думаць, наконт усяго мець сваю асабістую думку.

Пра вучняў былых і сённяшніх, пра прыгажосць кветак і мелодыю формул, пра першае каханне і шчырае сяброўства – вось тыя пытанні, над якімі мы разважаем разам з дарагім для нас чалавекам. Пройдуць гады, забудзецца многае, але не асоба М.Б. Халяўскай. Не забыліся ж пра яе былыя выхаванцы. Сапраўды, і сёння можна бачыць у школе ўжо дарослых людзей, якія прыйшлі да яе, каб падзяліцца радасцю, або нейкім клопатам. Прыйшлі запрасіць на вяселле, або папрасіць парады. Любая, родная наша настаўніца! Няхай ніколі не згасе цяпло вашых вачэй і струменіць святло вашага настаўніцкага і чалавечага таленту. Няхай будзе да Вас літасцівы Бог!

На прыканцы свайго аповяду адзначу, што Марыя Баляславаўна збірае званочки, якія купляе ўсюды, дзе вандруе і якія прывозяць ёй сябры з далёкіх і блізкіх падарожжаў. “Сваім розным званам яны нагадваюць цікавыя мясціны і застаўляюць марыць аб будучым” – распавядае Марыя Баляславаўна.

Цікава аб чым яна марыць? Напэўна аб здароўі і шчасці ў сям'і, аб развіцці школы, аб цеплыні і спагадзе і, здаецца, яшчэ аб тым, каб кожную раніцу, яшчэ многія-многія гады менавіта голасам школьнага званка чуць:

У працы не маеш права:
На распач,
на слабасць,
На стому.
Твая пачэсная справа –
Жыццё адкрываць другому.

Выкарыстаная літаратура

1. Навум Гальпяровіч „Настаўніца”.
2. Ніна Загорская „Настаўнікам прысвячаецца”.
3. Ганна Вязіцкая „Маёй настаўніцы”.

З самымі роднымі людзьмі на Радзіме

Са сваімі вучнямі

Экскурсія ў Прэйлі з класам

У час вучобы у Гродзенскім Дзяржаўным універсітэце 1981 год

У час свята з калегамі

Саюз беларусаў Латвіі

Конкурс: “Беларусы Латвіі. Мінулае і сучаснасць”

Намінацыя: “Беларусы Латвіі. Цікавыя асобы”

Катэгорыя: вучні 6 – 9 класаў

ДЫПЛОМ

Узнагароджваецца даследчая работа

Ганны Руканец,

вучаніцы Рыжскай беларускай асноўнай школы
імя Янкі Купалы

“Жыццё не дзеля кавалка хлеба”

за цеплыню ў падыходзе да раскрыцця
вобраза настаўніцы і выкарыстанне
літаратурнай беларускай мовы.

Педагог:

Ганна Іванэ

Рыга, 15 лістапада 2014

Саюз беларусаў Латвіі

Конкурс: “Беларусы Латвіі. Мінулае і сучаснасць”

Намінацыя: “Беларусы Латвіі. Цікавыя асобы”

Катэгорыя: вучні 6 – 9 класаў

Падзяка

педагогу

Ганне Іванэ

за кіраўніцтва даследчай работай

Ганны Руканец,

вучаніцы 6 класа Рыжскай беларускай
асноўнай школы імя Янкі Купалы

“Жыццё не дзеля кавалка хлеба”

Рыга, 15 лістапада 2014